

Civilutskottets yttrande 2019/20:CU2y

Kommissionens arbetsprogram 2020

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 11 februari 2020 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över kommissionens meddelande Hur konferensen om Europas framtid kan se ut (COM(2020) 27) och Kommissionens arbetsprogram 2020 – En ambitiösare union (COM(2020) 37), i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Civilutskottet väljer att endast yttra sig över kommissionens arbetsprogram och begränsar utskottets yttrande till att redogöra för utskottets syn på kommissionens avsikt att prioritera förslaget till direktiv om jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag.

Utskottet föreslår att utrikesutskottet i sin granskning av kommissionens arbetsprogram lyfter fram att förslaget till direktiv om jämnare könsfördelning i börsnoterade företag inte bör prioriteras av kommissionen.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, MP) och ett särskilt yttrande (V).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2020

Europeiska kommissionen presenterade den 29 januari 2020 Kommissionens arbetsprogram 2020 – En ambitiösare union (COM(2020) 37). Arbetsprogrammet är det första som läggs fram av den nya kommissionen och utgår från de politiska riktlinjer som kommissionen satt upp för innevarande mandatperiod. Bilagorna till arbetsprogrammet listar bl.a. förslag som kommissionen avser att prioritera under det kommande arbetsåret. Inom civilutskottets beredningsområde återfinns kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder COM(2012) 614.

Kommissionens förslag om jämnare könsfördelning

I EU-kommissionens förslag till direktiv om jämnare könsfördelning i börsnoterade företag föreslås bl.a. att det i bolag där mindre än 40 procent av styrelseledamöterna tillhör det underrepresenterade könet ska ges företräde till sökande av det underrepresenterade könet, om flera kandidater har lika meriter. Direktivet föreslås omfatta bolag med minst 250 anställda och en årsomsättning om minst 50 miljoner euro eller en balansomslutning om minst 43 miljoner euro. Varje medlemsstat föreslås därutöver ges möjlighet att undanta sådana bolag där mindre än 10 procent av personalstyrkan tillhör det underrepresenterade könet. Enligt förslaget ska medlemsstaterna införa sanktioner för överträdelser.

Riksdagen har bedömt att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen.

Sverige har i förhandlingarna intagit ståndpunkten att direktivet inte bör antas, bl.a. eftersom ett fortsatt arbete på nationell nivå är mer effektivt och mindre ingripande och förslaget bedöms strida mot subsidiaritetsprincipen.

För närvarande förs inga förhandlingar om förslaget eftersom det bland medlemsstaterna finns en s.k. blockerande minoritet mot förslaget.

Riksdagens tillkännagivande

I januari 2017 gjorde riksdagen, på förslag av civilutskottet, ett tillkännagivande till regeringen om könsfördelningen i bolagsstyrelser (bet. 2016/17:CU6, rskr. 2016/17:133). Enligt tillkännagivandet bör regeringen inom EU verka för nationellt självbestämmande i fråga om könsfördelningen i svenska börsbolags styrelser. Som skäl anförde civilutskottet följande:

De regler som ska gälla för hur ägarna utser styrelseledamöter bör förbli en sak för varje medlemsstat att bestämma. Arbetet för att stärka jämställdheten inom näringslivet bör ske nationellt. I Sverige har de börsnoterade bolagen exempelvis inom ramen för självreglering antagit

regler för att eftersträva en jämn könsfördelning. De åtgärder som eventuellt kan komma i fråga måste kunna anpassas till de rådande förhållandena i respektive medlemsstat med hänsyn till ägarstruktur, bolagsstyrning och annat jämställdhetsarbete. Åtgärder för en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser bör inte vidtas på EU-nivå eftersom målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bättre kan uppnås genom nationella åtgärder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och föreslår därför att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande över kommissionens arbetsprogram 2020 framhåller att förslaget till direktiv om jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag inte bör finnas med bland de prioriterade förslagen.

Stockholm den 18 februari 2020

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Carl-Oskar Bohlin (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), David Josefsson (M), Ola Möller (S), Lena Rådström Baastad (S) och Linda Lindberg (SD).

Avvikande mening

Kommissionens arbetsprogram 2020 (S, MP)

Emma Hult (MP), Elin Lundgren (S), Leif Nysmed (S), Joakim Järrebring (S), Ola Möller (S) och Lena Rådström Baastad (S) anför:

Andelen kvinnliga styrelseledamöter i de börsnoterade företagen inom EU ligger fortfarande på alltför låga nivåer. Enligt prognoser förväntas inte heller andelen kvinnliga styrelseledamöter öka i någon större utsträckning om det inte vidtas åtgärder på EU-nivå. Detta är otillfredsställande ur ett jämställdhetsperspektiv, och det räcker inte heller för att uppnå den kritiska massa av kvinnliga styrelseledamöter som enligt forskningen behövs för att påverka företagets resultat i positiv riktning. Oberoende av om medlemsstaterna faktiskt kan vidta effektiva åtgärder i frågan är det tydligt att enskilda medlemsstaters åtgärder inte räcker. De möjligheter till konkurrenskraft och tillväxt som följer av ett gott utnyttjande av tillgänglig kompetens, däribland kvinnors, i bolagsstyrelserna kan på grund av frågans omfattning bättre uppnås om alla medlemsstater agerar tillsammans. Insatser på EU-nivå kan i praktiken bidra till konkurrens på lika villkor inom hela unionen.

Vi föreslår därför att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande över kommissionens arbetsprogram 2020 ställer sig bakom kommissionens bedömning att förslaget till direktiv om jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag bör prioriteras.

Särskilt yttrande

Kommissionens arbetsprogram 2020 (V)

Momodou Malcolm Jallow (V) anför:

I det betänkande av civilutskottet som det hänvisas till i yttrandet (bet. 2016/17:CU6) hade en företrädare för mitt parti ett särskilt yttrande. Som anfördes i det yttrandet är det angeläget att sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa, men också om att ta till vara alla människors kompetens. Om kompetensen hos både kvinnor och män i näringslivet tillvaratas får företagsledningarna den bästa sammansättningen, vilket gynnar företagen och därmed tillväxten. Det är alltså mycket angeläget med initiativ som syftar till att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande.

Enligt min mening bör det dock vara en uppgift för varje medlemsstat att ta initiativ för att åstadkomma en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelserna. Mot den bakgrunden anser jag, i likhet med utskottsmajoriteten, att utrikesutskottet i sitt granskningsutlåtande över kommissionens arbetsprogram 2020 bör framhålla att förslaget till direktiv om jämnare fördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag inte bör finnas med bland de prioriterade förslagen.